

Podział państwa Bolesława Krzywoustego na dzielnice

Uczeń

pozna i zrozumie:

przyczyny podziału Polski na dzielnice;

cele polityki wewnętrznej Bolesława Krzywoustego;

działalność króla niemieckiego Henryka V i księcia polskiego Bolesława Krzywoustego;

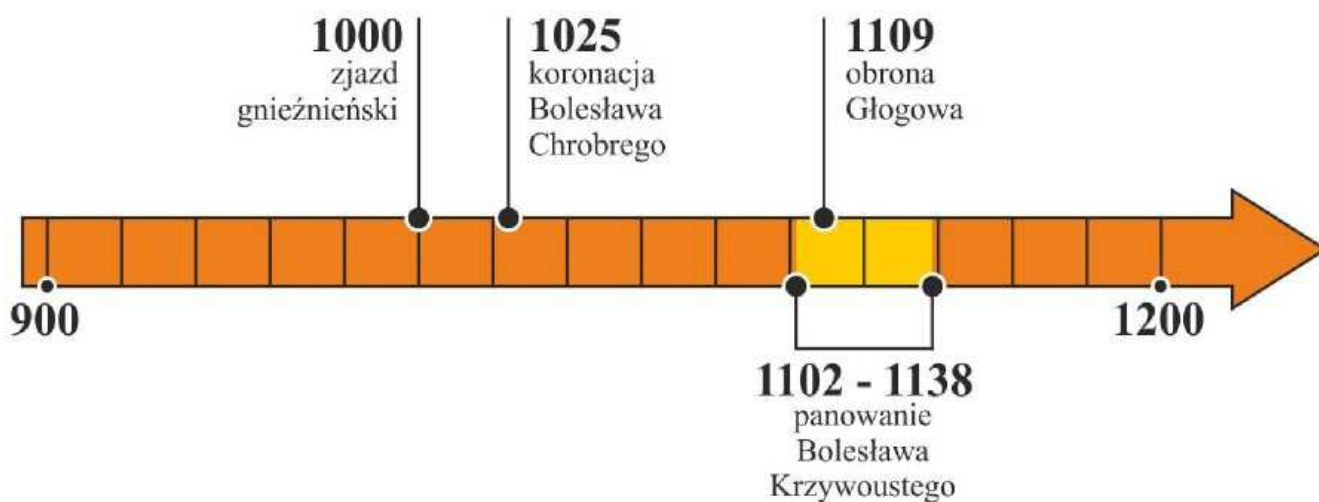
źródła historyczne opisujące obronę Głogowa

dokona oceny:

skutków podziału dzielnicowego

Podział państwa Bolesława Krzywoustego na dzielnice

Oś czasu

Ćwiczenie 1

Postępując się linią chronologiczną, uzupełnij zdanie.

Bolesław Krzywousty panował w latach , zatem jego rządy przypadły na połowę połowę wieku

1104-1138

XI

1112-1138

II

1102-1138

XIII

I

XII

Sprawdź, czy pamiętasz?

Ćwiczenie 2

Wskaż podobiznę Władysława Hermana.

Polityka wewnętrzna i zagraniczna Władysława Hermana.

Ćwiczenie 3

Uzupełnij tekst.

Władysław Herman (1079 - 1102), książę piastowski był [] Bolesława Krzywoustego.

Władysław wystąpił z obozu [] i przestał wspierać [] w sporze z [].

Władysław [] znajdował się pod znacznym wpływem możnych a faktyczną władzę sprawował [] Sieciech, który dowodził armią i sprawował sądy. Przeniósł stolicę do [] na Mazowszu, gdzie osiadł.

W [] roku podzielił kraj między synów: Zbigniew otrzymał Wielkopolskę i Kujawy, a Bolesław Małopolskę i Śląsk. Władysław pozostawił sobie [].

Wygnaniec

synem

Herman

1097

cesarza

Warszawy

Mazowsze

1102

cesarskiego

Płocka

Pomorze

bratem

starosta

cesarzem

gregoriańskiego

papieżem

papieża

ojcem

wojewoda

Spór między Zbigniewem a Bolesławem 1102 - 1109 roku.

Ćwiczenie 4

Wskaż prawidłowe odpowiedzi.

Po śmierci Władysława Hermana [] uzyskał Mazowsze. Prawowitym spadkobiercą był [], który chciał zjednoczyć kraj. Dążył do odzyskania Pomorza. Organizował wyprawy wojenne przeciwko [], którzy w odwecie najeżdżali na []. Wojna między braćmi zakończyła się wygnaniem [] i [] kraju.

Bolesław Krzywousty

Wielkopolskę

Rusinom

Pomorzanom

Małopolskę

Zbigniew

rozbiciem

Zbigniewa

zjednoczeniem

Zbigniew

Rządy Bolesława Krzywoustego (1102 - 1138)

Ćwiczenie 5

Wskaż prawidłowe odpowiedzi.

Król Niemiec, późniejszy cesarz zażądał od Bolesława Krzywoustego wydzielenia Zbigniewowi części kraju, uznania przez Bolesława zwierzchności Niemiec oraz zapłacenia trybutu z ziem polskich. Bolesław odrzucił żądania co spowodowało wybuch wojny w roku.

W trakcie wojny doszło do bohaterskiej obrony , w wyniku której sprzymierzone wojska niemiecko- z zostały wyparte ziem polskich. Wojna miała charakter . Bolesław Krzywousty nie uznał zwierzchności Niemiec, obronił niezależność Polski, utrzymał jedność państwa. W latach 1116 - 1119 Bolesław Krzywousty podbił utracił Pomorze Gdańskie. Pomorze Zachodnie stało się Polski w 1124 roku. Bolesław schryścianizował Pomorze, powstało biskupstwo w Lubuszu, które podlegało arcybiskupstwu w .

lennem

Gnieźnie

ruskich

1109

Gdańska

podjazdowy

pozycyjny

zwierzchnikiem

1102

czeskich

Poznania

Głogowa

1122

Poznaniu

Henryk V

Henryk IV

Polecenie 1

Dokonaj analizy mapy

Testament Bolesława Krzywoustego - mapa włączpolske.pl

Polecenie 2

Przeczytaj fragment Roczników, czyli kroniki sławnego Królestwa Polskiego Jana Długosza a następnie wykonaj ćwiczenia.

” Testament Bolesława Krzywoustego [Bolesław Krzywousty] dla [zapobieżenia] domowym wojnom, zwadom i rozterkom, mogącym po jego zgonie wybuchnąć, Królestwo Polskie, którego dotąd sam jeden książęciem był i monarchą, między synów podzielił w ten sposób, że najstarszemu Władysławowi zrodzonemu z Rusinki [zapisał] ziemię krakowską, sieradzką, łęczycką, Śląsk i Pomorze, zalecając, aby przy nim jako pierwotnym zostało prawo starszeństwa, zwierzchnia władza i powaga. [...] Bolesławowi zaś Kędzierzawemu nazaczył ziemię mazowiecką, dobrzyńską, kujawską i chełmińską; Mieczysławowi [Mieszkowi III Staremu] gnieźnieńską, poznańską i kaliską, a Henrykowi [Henrykowi Sandomierskiemu] sandomierską i lubelską [...]. Miał jeszcze Bolesław piątego syna Kazimierza [Kazimierza Sprawiedliwego], narodzonego w roku

zeszłym, niemowlę w kolebce, któremu przy rozdziale ziem i prowincji między czterech synów żadnej nie wyznaczył dzielnicy.[...] Objasnienia do tekstu źródłowego: testament - rozporządzenie własnym majątkiem na wypadek śmierci najstarszy syn - tu: senior, jako książę Polski, panujący w Krakowie posiadał władzę zwierzchnią nad pozostałymi braćmi

Ćwiczenie 6

Napisz dlaczego Bolesław Krzywousty sporządził swój testament? Czemu chciał zapobiec?

Ćwiczenie 7

Jak miał na imię najmłodszy syn Bolesława? Jak sądzisz, dlaczego nie otrzymał on żadnej dzielnicy?

Ćwiczenie 8

Wskaż dzielnice Polski, które odziedziczyli spadkobiercy Bolesława Krzywoustego.

Bolesław Kędzierzawy

Salomea

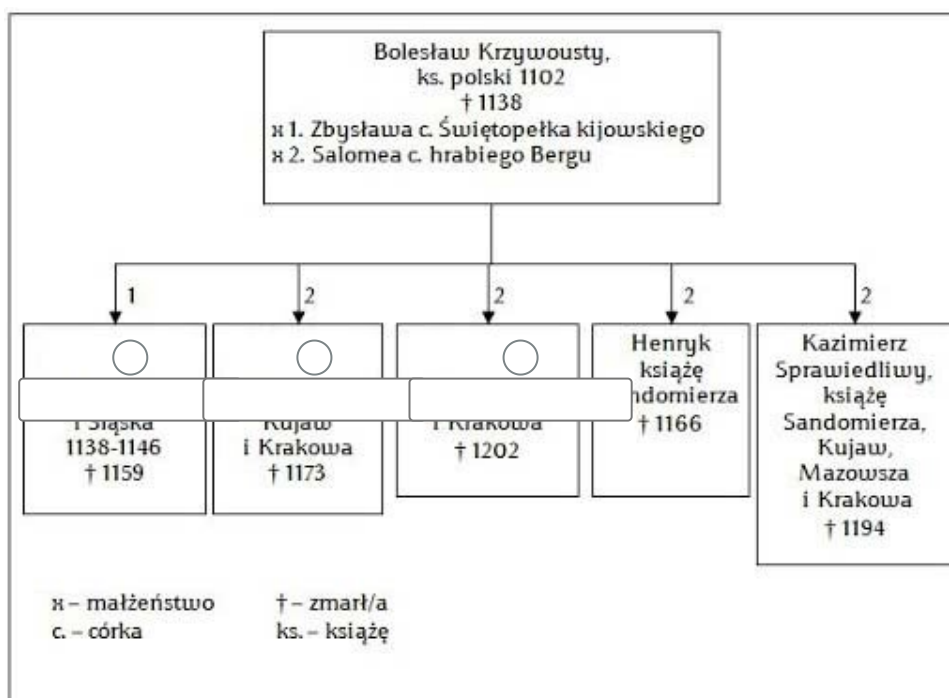
Henryk Sandomierski

Władysław Wygnaniec

Mieszko Stary

Ćwiczenie 9

Uzupełnij drzewo genealogiczne Bolesława Krzywoustego.

Mieszko Stary

Władysław Wygnaniec

Bolesław Kędzierzawy

Ćwiczenie 10

Narysuj tablicę genealogiczną rodziny Bolesława Krzywoustego.

Ważne!

Statut Bolesława Krzywoustego 1138 r.

Bolesław miał kilku synów i nie chciał by ze sobą walczyli o tron. Statut miał rozwiązać kwestię następstwa tronu, dlatego Bolesław wydzielił synom dzielnice. Najstarszy Władysław Wygnaniec otrzymał Śląsk, Bolesław Kędzierzawy otrzymał Mazowsze, Mieszko Stary - Wielkopolskę, a Henryk Sandomierski - ziemię sandomierską. Dzielnice te miały być dziedziczne. Utworzył również dzielnicę senioralną - ziemia krakowska z Krakowem, ziemia łączycko - sieradzka, część Kujaw oraz część Wielkopolski z Gnieznem. Dzielnica ta miała być przechodnia - władać miał nią senior, którym miał być najstarszy żyjący Piast (zasada senioratu). Senior miał

władzę zwierzchnią nad Polską i Pomorzem Gdańskim (zasada pryncypatu). Prowadził politykę zagraniczną Polski, kontrolował stolicę i Gniezno. Wdowa Salomea dożywotnio władała ziemią łęczycką. Dzielnicy nie otrzymał Kazimierz Sprawiedliwy, który urodził się po śmierci ojca.

Polska w okresie rozbicia dzielnicowego około połowy XIII wieku - mapa wlapczpolske.pl

Ćwiczenie 11

Opisz zmiany terytorialne granic Polski w połowie XIII wieku oraz państwa, które sąsiadowały z Polską. Wskaż nowych sąsiadów Polski.

Praca domowa

Krzywousty, Sprawiedliwy, Kędzierzawy, Stary, Wygnaniec, Sandomierski - to nie nazwiska (w XII wieku ludzie jeszcze nie posiadali nazwisk), tylko przydomki. Poszukaj informacji na temat pochodzenia przydomków wymienionych władców.

Dla zainteresowanych

[Bohaterska obrona Głogowa w 1109 roku](#)

[Kłótnie w rodzinie książęcej i podział Polski przez Krzywoustego](#)